Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

GONIEC KRAKOWSKI

1 Mk.

Redakcya i administr.: Kraków, Dunajewskiego 7, Telefon Nr. 2502.
Biuro miastowe administracyi: Karmelicka Nr. 16. Telefon Nr. 2086.

Prenumerata w Krakowie: miesięcznie M. 28·— Z odnoszeniem do domu oraz na prowincyi miesięcznie M. 30·— Rękopisów redakcya nie zwraca

Rok III. Kraków, Poniedziałek 17 maja 1920. Nr. 134.

Dalsze sukcesy wojsk polskich.

Zajęcie Kryzopola i Hajsyna. Patrole nasze dotarły do Kaniowa.

Warszawa. Komunikat sztabu generalnego z dnia 15 maja:

Na południu zajęliśmy Kryzopol i Hajsyn.

Dnia 11 maja w rocznicę pamiętnej bitwy drugiego korpusu polskiego oddziały naszej jazdy dotarły patrolami do Kaniowa. Na przedmieściu Kijowa nieprzyjaciel w dalszym ciągu ogranicza się do energicznego patrolowania naszego przedpola. Na Polesiu w rejonie Rzeczycy i Słobody Jakimowskiej walki na przedpolu naszych linii. Resztki 10. dywizyi sowieckiej uległy tu ostatecznemu rozbiciu.

Dnia 14 maja dwa aeroplany bolszewickie bez skutku bombardowały lotnisko jednej z naszych eskadr. Jeden z nich zaatakowany przez parę naszych samolotów został zmuszony do wylądowania między liniami bojowemi. Tegoż dnia w czasie lotu bojowego uległ katastrofie nasz aparat z 14. eskadry. Pilot podchorąży Klicza i obserwator sierżant Bartcwiek zginęli śmiercią walecznych.

Na odcinku na południe od Dźwiny skoncentrował nieprzyjaciel bardzo znaczne siły. Rozpoczął on od świtu dnia 14 maja zacięte i bezustanne ataki, które dotychczas trwają.

Polska nie żywi zamiarów imperyalistycznych

Wywiad rzymskiego korespondenta „Matina" z min. Patkiem.

Paryż. (PAT) Ag. Havasa. Rzymski korespondent „Matin'a" odbył wczoraj wywiad z ministrem spraw zagranicznych Patkiem, który oświadczył, iż wbrew pogłoskom, żadne z wielkich mocarstw sprzymierzonych nie zamierza hamować akcyi polskiej. **Polska nie żywi zamiarów imperyalistycznych, domaga się tylko amnestyi ziem, które należały do niej od wieków.** Armia polska ustąpi z Ukrainy wtedy, kiedy kraj ten stanie się zupełnym panem u siebie. Po osiągnięciu celów naszych — dodał minister — co jak sądzę wkrótce nastąpi, nie będziemy się wzbraniali wszcząć wymiany zdań z bolszewikami.

Powstanie w Moskwie?

Wiedeń. (PAT) Radio. Biuro kor. donosi z Berlina: Wedle wiadomości z Kopenhagi wybuchło w Moskwie wielkie powstanie. W wielu miejscach podłożono ogień. Magazyny wojskowe zniszczone.

Finlandya weźmie udział w ofenzywie przeciwko bolszewikom.

Wiedeń (PAT). Radio. Biuro koresp. donosi z Berlina: Jak podaje „Daily Express", **postanowiła Finlandya wziąć udział w ofenzywie przeciwko bolszewikom.**

Godni partnerzy.

Przymierze niemiecko-sowieckie.

Paryż. (PAT) Ag. Havasa. Dzienniki francuskie zamieszczają w dalszym ciągu artykuły, podnoszące z uznaniem przeprowadzenia ofenzywy polskiej na wschodzie. „Journal", omawiając sytuacyę, wskazuje, i w interesie Niemiec leży przymierze z Rosyą sowiecką. **Niema najmniejszej wątpliwości, iż w armii Trockiego jest wielu oficerów niemieckich. Armia ta sfanatyzowana wszczyna niejako wojną świętą przeciwko odwiecznemu wrogowi.** Zdaniem „Journal", rzeczpospolita sowiecka jest w stanie o tyle opłakanym, że nie jest zdolną stawic trwały opór.

Precz z nauczycielami — hakatystami!

Bytom (PAT). **Wiejska ludność powiatu opolskiego i strzeleckiego, oburzona na nauczycieli Niemców za ich udział w napadach na Polaków w Opolu i za wrogie stanowisko wobec języka polskiego, wydaliła tych nauczycieli ze swoich gmin.** Stało się to już w ośmiu gminach. Landrat w porozumieniu z koalicyjnym kontrolorem powiatowym nie widział innej rady, jak udzielić tym nauczycielom kilkotygodniowego urlopu, dopóki sprawa się nie ureguluje. Spodziewać się należy, że ten sposób pozbywania się nauczycieli hakatystów rozszerzy się na cały Górny Śląsk, gdyż oburzenie ludności przeciw tym germanizatorom jest ogromne.

Plebiscyt na Śląsku Cieszyńskim a nasza waluta.

Kraków, 16 maja.

(Sp.) Cieszyńska Rada Narodowa powzięła onegdaj ważne rezolucye w dziedzinie waluty. W rezolucyach tych domaga się ona bezwarunkowo **zatrzymania jednostki walutowej wspólnej z całą Polską przez uznanie marki polskiej jako jedynego prawnego środka obiegowego także i na terenie prefektury wschodniej Śląska Cieszyńskiego,** a zarazem wzywa rząd i społeczeństwo polskie **do nieubłaganej walki z dzisiejszym stanem, powodującym obniżenie kursu marki polskiej.**

Postanowienia cieszyńskiej Rady Narodowej przedstawiają nietylko z punktu widzenia finansowego znaczenie doniosłe. O wiele bardziej godnem podkreślenia **jest duch patryotyczny tych rezolucyi, o wiele bardziej wzruszająca** jest widoczna w każdem zdaniu tych rezolucyi walka o utrzymanie przy Polsce Śląska Cieszyńskiego.

Sprawa waluty w problemie Śląska Cieszyńskiego **wykracza daleko poza znaczenie problemu walutowego w całej Polsce. Ma ona na Śląsku Cieszyńskim znaczenie par ekscellence polityczne ma doniosłość tej wagi, iż na szali losów plebiscytu zaciążyć może w sposób decydujący.** Wiadomo szerokiemu ogółowi naszemu, iż **Czesi** w tej walce o pozyskanie dla siebie Śląska Cieszyńskiego **nie omieszkali wysunąć problemu walutowego jako jednego z głównych swoich atutów.** Powołując się na chwilowy kurs marki polskiej i korony czeskiej, agitują na swoją korzyść, przyrzekając ludności Śląska znaczne powiększenie jej majątku dzięki korzystnemu kursowi korony czeskiej. Rząd polski w swoich zarządzeniach walutowych liczył się też ze zdradliwą sytuacyą na Śląsku Cieszyńskim i nie zastosował tam relacyi ustawowej korony do marki, nie miał też początkowo zamiaru przeprowadzenia na terenach Śląska Cieszyńskiego ostemplowania, względnie wymiany koron na marki. **Wskutek tego wytworzył się na Śląsku Cieszyńskim stan wyjątkowy w dziedzinie walutowej,** polegający na tem, iż marka polska przyjmowana tam była nie wedle kursu przez Sejm ustanowionego, ale wedle kursu giełdowego. Zamiar rządu nieprzeprowadzania na Śląsku Cieszyńskim wymiany koron na marki musiał być ostatecznie zaniechany, **gdyż stan ten groził bardzo szkodliwemi następstwami w sytuacyi walutowej w Polsce.** Przeprowadzono tedy w końcu kwietnia wymianę koron na marki.

Jak z uchwał Cieszyńskiej Rady Narodowej wynika, istnieją na Śląsku w pewnych sferach tendencye utrzymania na czas plebiscytu podwójnej waluty (np. marki polskiej, ostemplowanej na t. zw. markę śląską). Ponadto, względnie obok tego, idą postulaty pewnych sfer śląskich w kierunku zastosowania do Śląska Cieszyńskiego korzystniejszej relacyi wymiennej korony na markę, aniżeli to miało miejsce w Małopolsce. O ile żądania te nie są stawiane przez naszych hakatystyczno-ślązakowskich wrogów, ale przez jednostkę z obozu narodowo polskiego, to odgrywa tu niewątpliwie chęć przeszkodzenia na czas plebiscytu temu, by zniżka marki polskiej udzieliła się też i Śląskowi Cieszyńskiemu i dała Czechom możność posługiwania się jeszcze jednym argumentem. Cieszyńska Rada Narodowa uznała atoli za stosowne przejść nad temi wątpliwościami do porządku dziennego. Domagając się bezwarunkowo jedności walutowej z całą Polską, apeluje **Cieszyńska Rada Narodowa do wszystkich odpowiedzialnych czynników w Polsce, by wszelkimi środkami zmierzały do poprawienia kursu marki polskiej.**

Starania nasze o poprawę kursu marki polskiej nabierają w świetle uchwał cieszyńskiej Rady Narodoweej szczególnego znaczenia. Poza ich ogólną gospodarczą doniosłością wybija się obecnie na plan pierwszy **wpływ, jaki nasza sytuacya finansowa wywrzeć może na tereny plebiscytowe.** O tem pamiętać winno całe społeczeństwo polskie.

Nowy to bodziec dla rządu, by nareszcie z całą energią i z pełną umiejętnością przystąpił do systematycznej akcyi dla podniesienia kursu marki czy dla ustalenia i poprawienia naszej waluty wogóle. O sposobach, wiodących do tego celu — innym razem.

Jakkolwiek zadania powyższe nie są łatwe i jakakolwiek jest sytuacya obecna — wojenno-gospodarczo-przesileniowa, jakkolwiek stan wojenny, może jeszcze potrwać czas dłuższy, to jednak **kiedyś waluta polska będzie wyrazem drogocennych surowców, kryjących się w naszej ziemi, pracy naszej w centrach przemysłowych i żyznej gleby,** mogącej w zupełności wyżywić nas swoimi płodami. Dzisiejszy kurs marki jest wyrazem kosztów założenia państwa, a wiadomo, że inwestycye w chwili założenia jakiegoś przedsiębiorstwa pochłaniają ogromne sumy, przynoszą jednak w przyszłości poważne zyski.

Gdy sobie ten stan rzeczy uświadomi ludność

Ręka, wówczas nie zdoła jej porwać pieniądz państwa o tak nieznacznem w porównaniu z Polską terytoryum granicznem, bez dostępu do morza, a tem samem bez możności bezpośredniego komunikowania się ze światem. Zawierzy też wówczas ona z całem zaufaniem majątek swój marce polskiej w tem niezłomnem przekonaniu, że jest to waluta, mająca wszelkie dane do osiągnięcia w hierarchii walut należytego państwu polskiemu stanowiska.

Co zrobić z 7 i pół milionami morgów odłogów w Polsce?

ODŁOGI WOJENNE I ODŁOGI BOJOWE. — WSCHODNIA GALICYA LICZY 1,800.000 MORGÓW ODŁOGÓW. — WIĘKSZOŚĆ ODŁOGÓW W RĘKACH CHŁOPSKICH. — 10.000 MORGÓW ZIEMI ZNISZCZYŁY SAME ROWY STRZELECKIE. — NIE MOŻNA OGRANICZAĆ POMOCY RZĄDU DO POŻYCZEK. — PRZY STOSOWANIU ŚRODKÓW PRZYMUSOWYCH WZGLĘDEM ROLNIKÓW NALEŻY KIEROWAĆ SIĘ SPRAWIEDLIWOŚCIĄ.

(Wywiad z prezydentem K. U. O. dr. Aleksandrem Raczyńskim).

Nasz lwowski współpracownik działu ekonomicznego (g) zwrócił się do prezydenta Krajowego Urzędu odbudowy dr Raczyńskiego, wybitnego znawcy stosunków agrarnych, z prośbą o informacye co do obecnego stanu ziemi rolnej w kraju i związane z tem widoki na najbliższą przyszłość.

Poruszona przez niego w odpowiedzi kwestya odłogów jest tem aktualniejszą, iż właśnie wczoraj dyskutowano nad nią w Sejmie ustawodawczym.

Oto co mówi p. prezydent Raczyński:

Lwów, 15 maja.

Musimy rozróżnić dwa rodzaje odłogów. **Pierwsze (odłogi wojenne)** powstały z powodu ogólnych następstw wojny, jak brak rąk do pracy, narzędzi, koni, stucznych nawozów, drugie (odłogi bojowe) są bezpośrdnim skutkiem działań wojennych, jak uszkodzenia gruntowe, okopy, leje, spalenie budynków, zniszczenie i zrabowanie koni, bydła, narzędzi, maszyn, ewakuacya ludności. Różnica jest podobna jak np. między fabryką, która jest nieczynną z powodu bankructwa właściciela lub złej konjunktury, a fabryką, która stoi z powodu zniszczenia maszyneryi. Ponieważ odłogi bojowe są skoncentrowane na terenie walk i terenie inwazyi ukraińskiej, należy przedewszystkiem rozgraniczyć tereny odłogów bojowych, i wyłączyć je od stosowania ogólnych ustaw odłogowych i aprowizacyjnych, podobnie jak to uczyniła Austrya, wydzielając przestrzenie A. B. C. i poddać je specyficznym zarządzeniom.

Odłogi wojenne istnieją we wszystkich państwach, nawet tam, gdzie wojny wogóle nie było, np. w Sycylii. Włochy liczą przeszło milion morgów odłogów. Z tego sama Sycylia 350 tysięcy morgów, co do których prof. Ghino Valenti na podstawie szczególnych studyów w Giornale d'agricultura della Domenica stwierdził, że są to najbiedniejsze ziemie, tylko dlatego nieuprawione, bo ich kultura kosztowałaby więcej, aniżeli mogą dać dochodu.

We Francyi ma być 4 i pół

W POLSCE RZEKOMO AŻ 7 I PÓŁ MILIONÓW MORGÓW ODŁOGU.

Wedle dat zebranych przez Towarzystwo Gospodarskie liczy wschodnia Galicya 1,800.000 morgów odłogów, łącznie z ugorami, z czego na większą własność przypada 800.000 morgów, na włościan zaś 1 milion morgów. Absolutna **cyfra odłogów jes zatem w chłopskich gospodarstwach większa.**

Z tego wynika, że niema mowy o tem, ażeby zapomocą dzierżaw chłopskich można odłogi usunąć, bo chłopi muszą przecież naprzód swój milion morgów uprawić, zanim mogą skutecznie uprawiać dworskie grunta. Procentowo co do odłogów idą następujące powiaty: Zborów, Podhajce, Tłumacz, Tarnopol, Bohorodczany, Złoczów, Kołomyja, Lisko, Gródek, Trembowla, Zbaraż, Husiatyn, Borszczów, Skałat, Stanisławów, — co nietylko stoi w związku z ukraińską inwazyą, ale także z linią z frontu austryacko-rosyjskiego. Od tej powierzchni odłogów musimy odliczyć ugory, których statystyczne ujęcie jest w dzisiejszych stosunkach wprost niewykonalne. Ponieważ za pokojow. czasów wedle podręcznika statystyki Galicyi — obszar ugorów w latach 1901—1910 wynosił przeciętnie dla Galicyi 10.2 proc. ziemi ornej, wypadałoby odliczyć dla wschodniej Galicyi 439.682 morgów ugorów. Pozostałoby

JAKO PRAWDZIWE ODŁOGI NAJWYŻEJ TYLKO 1,366.553 MORGÓW.

Z tej powierzchni należy jeszcze odliczyć obszary zajęte rowami strzeleckiemi i lejami, gdyż tych wogóle jako grunta orne kwalifikować nie można. Podług zapisków C. O. G. wypadałoby razem

9.310 MORGÓW NA OBSZAR NIEPRODUKTYWNY, ZAJĘTY SAMYMI ROWAMI.

Obszar ten w porównaniu do obszaru odłogów jest zatem bardzo nieznaczny.

Oziminą uprawianych jest tego roku we wschodniej Galicyi 700.000 morgów, podczas gdy przed wojną było jej 1,500.000 morgów. Różnica t. j. 800.000 morgów mniej zasianych oziminą odpowiada więc cyfrowo tylko połowie obszaru odłogów.

Ta cyfra odłogów doznała znacznego obniżenia przez tegoroczną uprawę wiosenną, a niepodobna dziś jeszcze określić w przybliżeniu ile z tych odłogów na wiosnę uprawiano. Można stwierdzić tylko, że główną przeszkodą w wysunięciu odłogów był

BRAK NASIENIA,

ale w ostatniej chwili nastąpiła pod tym względem pewna poprawa. Mimo zawodu doznanego ze strony rządu, zniszczeni wojną rolnicy zakupili znaczną ilość nasienia po paskarskich cenach, a byliby je po znacznie niższych cenach nabyli, gdyby z miejsca nie byli liczyli na pomoc rządową. Dzięki tej ofiarności rolników (płacono za cetnar owsa nasiennego do 1200 marek) będziemy mieli znaczną część odłogów zasianych. **Dlatego zboże uzyskane na odłogach powinno być bezwarunkowo premiowane,** względnie właścicielom zwrócona nadwyżka, zapłacona za nasienie ponad ceny rządowe. Ponadto należy dla kampanii jesiennej umożliwić zabezpieczenie nasiennego zboża ozimego z miejscowej produkcyi i zabezpieczyć w węgiel dla wczesnego omłotu. I dlatego trzeba bezwarunkowo strefę odłogów bojowych pod względem ustaw aprowizacyjnych zupełnie odrębnie traktować. W tych terenach nie można też ograniczyć pomocy państwowej wyłącznie do udzielenia pożyczek. Co jest już z tego względu nieracyonalne, że powoduje wykup inwentarza przez rolników między sobą, tak, że w rezultacie ten sam koń, który u jednego byłby wyorał pewną przestrzeń, wyorze ją obecnie u sąsiada, przez co ogólna ilość uprawionych morgów nie zwiększy się.

Także wysokość pożyczek musi być w stosunku do rzeczywistych kosztów uprawy odłogów, która wynosi mniej więcej 2000 marek, podczas gdy ustawa ogranicza pomoc do maksymalnej wysokości 400 marek. **Przy zastosowaniu przymusowych środków należy być ostrożny,** raz z prymitywnego poczucia sprawiedliwości, by zniszczonych wojną rolników, których nawet państwa zaborcze otaczały troskliwą opieką, nie karać za ich nieszczęście, po wtóre ze względu na odbywającą się u nas parcelacyę, której przymusowe dzierżawy przeszkadzają, a która jest konieczną dla usunięcia szkodliwego ugruntowania własności gruntowych. Nareszcie by pobudzić rolników do przedsiębiorczości, którą każdy przymus zabija. Z tych to motywów francuski minister rolnictwa Meline w rozporządzeniu z 9. X. 1916 r. przestrzegał prefektów, by środki przymusowe tylko stosowali przeciw takim rolnikom, „którzy skutkiem zuchwałego uporu i egoizmu systematycznie wzbraniając się poczynić jakiekolwiek wysiłki do zagospodarowania odłogów." Ci, którzy sabotują odbudowę i aprowizacyę bądź to przez zbrodniczą nieczynność, bądź to przez paskarstwo, winni także w terenach bojowych podlegać karom, natomiast ci, którzy robią wprost nadludzkie wysiłki i mimo trzechkrotnego zniszczenia gospodarstwa je remontują, i na ten cel wszystko nabywają po paskarskich cenach, nie dając się odstraszyć wyłożeniem ostatniego grosza od spełnienia obowiązków, zasługują przeciwnie na pomoc całego społeczeństwa.

Sowiecka ojczyzna w niebezpieczeństwie.

POPŁOCH W PETERSBURGU PO WZIĘCIU KIJOWA. — „OJCZYZNA W NIEBEZPIECZEŃSTWIE". — WSZYSCY NA FRONT! — BLOK Z ESTONII, LITWY I ŁOTWY PRZECIW POLSCE. — „IDZIEMY UWOLNIĆ POLSKĘ OD CIEMIĘZCÓW!" — ARMIA 120.000 IDZIE NAD DNIEPR. — BRUSIŁOW NA CZELE RADY WOJENNEJ

(Korespondencya własna „Gońca Krakowskiego").

Petersburg, 15 maja.

Wieść o zajęciu Kijowa przez wojska polskie wywołała w Petersburgu **istną konsternacyę.** Jeszcze w wilię wielkich sukcesów polskich „Izwiestia" i „Prawda" twierdziły, że armia czerwona będzie umiała **obciąć pazury szlachciców polskich.** Obecnie po wzięciu Kijowa uważa się sytuacyę za poważną natyle, iż postanowiono postawić na stopie wojennej wszystkie „armie pracy". Wszystkie relacye stwierdzają, że **bolszewicy gotują się do desperackiego oporu,** a jak zawsze, z wielkim hasłem frazeologii i górnołotnie brzmiących proklamacyi.

Odezwy do ludu, proklamowane na murach Petersburga, głoszą, że sowiecka ojczyzna w niebezpieczeństwie. Jak podczas ostatniej ofenzywy Denikina, **mobilizuje się pospiesznie komunistów i wysyła masowo na front.** Wszystkie manifesty podpisują wspólnie: Lenin, Trocki i Cziczerin.

Zwycięstwa polskie skłoniły bolszewików do manifestowania ustępliwego nastroju wobec delegatów łotewskich i litewskich, z tego powodu, iż Rosya sowiecka chce te państwa zwrócić przeciw Polsce. Prasa bolszewicka insynuuje Polsce, że ta chce wybić drogę do Bałtyku przez Łotwę i obiecuje Litwinom terytorya, okupowane przez Polskę.

Ideą bolszewicką jest stworzenie bloku z Estonii, Łotwy i Litwy, sympatyzującego z sowietami, a zwróconego ostrzem przeciwko Polsce i Finlandyi.

Dnia 6 maja większość garnizonu Moskwy, **w sile 120.000 ludzi opuściła stolicę sowiecką i udała się na front, nad Dniepr.** Ten odjazd „czerwonej gwardyi" miał być, wedle źródeł bolszewickich, połączony z wielką „imponującą manifestacyą".

Towarzysze Lenin, Trocki, Zinowiew i Kamieniew przemawiali do maszerujących żołnierzy, zachęcając ich do czynu. Długie, pełne frazesów mowy, streszczały się w tym wyjątku z mowy Lenina:

— Nie chcemy zdobywać Polski, ale idziemy ją uwolnić od jej ciemięzców (?!). Śmierć panom polskim! Niech żyje robotniczo-chłopska republika polska!...

Wedle ostatnich radiotelegramów, gen. **Brusiłow został mianowany prezydentem najwyższej rady wojennej armii sowieckiej.**

Muzeum Narodowe nie będzie umieszczone na Wawelu.

Projekt odnowienia zamku dra Szyszki-Bohusza przyjęty. — Uchwały zjazdu rady konserwatorów.

Zjazd Rady konserwatorów obradował w Krakowie w dniach 12, 13, 14 i 15 bm. Z ramienia ministerstwa Sztuki i Kultury wzięli udział: Naczelnik Wydziału Zabytków i muzeów Jarosław Wojciechowski, dr Alfred Lauterbach, dr S. Stanisław Turczyński i konserwator okręgu kieleckiego Jerzy Romer, konserwator okręgu warszawsk. Teofil Wiśniowski, konserwator okręgu krakowskiego dr Tadeusz Szydłowski, konserwator okręgu poznańskiego dr Nikodem Pajzderski, konserwator okręgu włocławskiego dr Józef Piotrowski, konserwator okręgu radomskiego ks. kanonik Józef Rokoszny, konserwator okręgu płockiego dr Zygmunt Rokowski, konserwator okręgu białostockiego ks. Piotr Śledziewski, konserwator okręgu łódzkiego Józef Raciborski. Głównym przedmiotem obrad była sprawa odnowienia królewskiego zamku i przyszłego ukształtowania wzgórza Wawelu tudzież rozpa-

trywania projektów pomieszczenia tamże zbiorów Muzeum Narodowego.

Kierownik odnowienia Wawelu prof. dr A. Szyszko-Bohusz przedstawił historyę i dotychczasowy przebieg restauracyi królewskiego pałacu. Uczestnicy zjazdu przeprowadzili wyczerpującą dyskusyę i powzięli opinię, które poniżej zamieszczamy w dosłownem brzmieniu:

1. Rada konserwatorów uznając potrzebę ciągłości opieki nad Wawelem ze strony społeczeństwa uważa za konieczne przedłużenie działalności miejscowego Komitetu odbudowy zamku aż do chwili powołania przez Rząd komitetu nowego.

W sprawie przeznaczenia części zamku Wawelskiego grupujących się około podworca arkadowego (dawny pałac królewski) R. K. zgodnie z projektem kierownika odnowienia Wawelu wyraża jednomyślną opinię, że:

1. Część mieszkalna i użytkowa (czasowa rezydencya Naczelnika państwa) może się mieścić jedynie w zachodniem skrzydle zamku jako najbardziej nadającej się do użytkowania praktycznego i przeprowadzenia niezbędnych nowoczesnych adaptacyj.

2. Skrzydła natomiast północne i wschodnie, cenne pod względem historycznym i artystycznym, winny być użyte jedynie na cele reprezentacyjne, jako nie wymagające daleko idących przekształceń, przyczem K. R. w myśl projektu kierownictwa uważa za stosowne rozwiązanie, właściwe pokoje reprezentacyjne umieścić na najbardziej zniszczonem II. p., pozostawiając tutaj pole dla twórczości nowoczesnej, parter zaś i I. p. utrzymać w charakterze zabytkowym, jako rezerwę dla sal reprezentacyjnych II. piętra.

3. Rada konserwatorów po wyczerpującej dyskusyi doszła do jednomyślnego wniosku, że budynek dawnego szpitala garnizonowego powinien być zburzonym ze względu na ukształtowanie wzgórza wawelskiego.

4. Rada konserwatorów jednomyślnie uznała zasadniczą myśl ostatniego projektu ukształtowania wzgórza wypracowanego przez kierownictwo odnowienia zamku za odpowiednią i godną urzeczywistnienia. W szczególności podniosło w tem rozwiązaniu trafność niewprowadzania nowych mas architektonicznych w miejsce mającego się zburzyć szpitala, a to ze względu 1) na możliwość architektonicznego zamknięcia wzgórza, które uwydatnia historyczne części (baszty ochronne, pałac królewski i Katedra), oraz 2) na to, że rozwiązanie to wiąże tradycye z wymaganiami ducha czasu.

5. Rada konserwatorów po wysłuchaniu referatu dra W. St. Turczyńskiego p. t. „Muzeum Narodowe i Wawel" jednogłośnie powzięła następujące opinie:

1) Projekt adaptacyi budynku poszpitalnego na Wawelu na cele Muzeum Narodowego winien być zaniechany, ponieważ nie będzie mógł uwzględnić najskromniejszych potrzeb tego rodzaju instytucyi, a zarazem uniemożliwi artystyczne rozwiązanie całego wzgórza.

2) Projekt umieszczenia części zbiorów Muzeum Narodowego w historycznych salach król. pałacu z uwagi na niemożliwość pogodzenia interesów zamku z interesami instytucyi muzealnej uznaje się za nieodpowiedni.

3) Ponieważ nagromadzone obecnie w gmachu poszpitalnym zbiory Muzeum Narodowego wymagają najszybszego uporządkowania przy pomocy ze strony państwa, a na razie nie mają innego pomieszczenia, należy przeznaczyć połowę tegoż budynku na tymczasowe pracownie i obszerne magazyny muzealne pod warunkami określonemi, w mającym się zawrzeć układzie pomiędzy Zarządem Zamku i Komitetem Muzeum Narodowego.

4) Z założenia, zawartego w powyższych punktach wynika konieczność poczynienia energicznych starań o najrychlejsze wybudowanie dla zbiorów Muzeum Narodowego nowego gmachu, odpowiadającego dzisiejszym wymaganiom, poza obrębem wzgórza Wawelskiego.

Kryzys przemysłu dziennikarskiego w Niemczech.

(k) Na nadzwyczajnem posiedzeniu Związku wydawców czasopism, postanowiono zawiązać wspólną ze związkiem drukarzy organizacyę ochronną, ponieważ stanęły niemieckie wielkie i średnie zakłady drukarskie, a także wielkie dzienniki musiał przedsięwziąć ograniczenie personalu do połowy. Zgodzono się na to, że wszystkie dzienniki przestaną wychodzić, jeżeli ceny papieru przekroczą najwyższą granicę. W interesie ogólnym regulacya żądań płacy, przekraczających pewną miarę, ma podpadać pod kompetencyę państwa i producentów papieru. Przesilenie przemysłu dziennikarskiego doszło do ostatnich granic.

Olbrzymi budżet pocztowy Stanów Zjednoczonych.

(ł.) Z Waszyngtonu donoszą, iż izba reprezentantów uchwaliła istotnie budżet dla poczt i telegrafów: dosięga on sumy 462,500.000 dolarów. Budżet ten przewiduje kwotę 1,250.000 dolarów na urządzenie powietrznej komunikacyi pomiędzy Nowym Yorkiem a San-Francisco.

Clement Vautel o syndykalistach i Millerandzie.

(m-m) Clement Vautel, znany felietonista paryskiego „Journal'a" w plastyczny a dowcipny sposób ujmuje w dwóch króciutkich dyalogach, stanowiących syntezę polskiego przysłowia: „Złapał Kozak Tatarzyna, a Tatarzyn za łeb trzyma", stosunek syndykalistów do rządu.

Dyalog I.

(Rzecz dzieje się na polu bitwy).

Żołnierz: Generale! generale wziąłem jeńca do niewoli!...

Generał: Więc go przyprowadź!

Żołnierz: Nie mogę generale!

Generał: Dlaczego?

Żołnierz: Kiedy on mnie nie chce puścić!...

Dyalog II.

(Rzecz dzieje się w C. G. T.)

Mówca: Towarzysze! strajk generalny jest tryumfem naszym... Społeczeństwo drży w posadach, rząd ujada bezsilnie...

Uświadomiony, znacyonalizowany obywatel: Dobrze zatem- podyktujcie im warunki!

Mówca: To niemożliwe.

Obywatel: Dlaczego.

Mówca: Millerand nie chce z nami gadać.

† Sp. Stefan Gębarski.

(l.) W Warszawie zmarł w tych dniach długoletni redaktor „Przyjaciela Dzieci", wybitny literat-pedagog Stefan Gębarski. Przez całe życie oddany duszą i ciałem młodzieży, młodzież tę wychowywał i jako nauczyciel i jako pisarz, wpajając w nią serdeczną miłość Ojczyzny, w której odrodzenie miał niezłomną zawsze wiarę i poczucie obywatelskie.

Gębarski napisał kilkadziesiąt powieści dla młodzieży, które cieszyły się dużą poczytnością. Jego „Robinson Tatrzański" był i jest ulubioną książką młodego pokolenia. Miał też dużą zasługę jako redaktor „Przyjaciela Dzieci", który jemu zawdzięczał swe powodzenie, począł zaś upadać w chwili ustąpienia Gębarskiego ze stanowiska redaktora.

Działalność pedagogiczno-literacka śp. Gębarskiego przypadła na czasy największego moskiewskiego prześladowania. Musiał on walczyć z duchem złowrogiego dla ówczesnej dziatwy Apuchtina, a pełen energii, zapału i patryotyzmu z walki tej wychodził zwycięsko.

Cześć jego pamięci!

Półroczny bilans komunikacyi powietrzenej w Francyi.

Lyon (PAT). Radio. Za pierwsze półrocze 1920 roku handlowa komunikacya napowietrzna we Francyi była następująca: Linja Paryż—Londyn: dokonano 76 podróży, razem 30.360 kilometrów. Statki napowietrzne przewiozły 41 pasażerów, 2160 kg. towaru, 33 kg. listów. Linia druga Tuluza—Rabat i z powrotem: dokonano na tej linii 47 podróży, razem 34.740 klm. Przewieziono 40 pasażerów, 432 kg. towaru, 100 kg. listów. Linia trzecia Tuluza—Bordeaux: dokonano 62 podróży, razem 15.040 klm. Przewieziono 20 pasażerów. Ogółem dokonano 185 podróży, razem 130.730 km. Przewieziono 101 pasażerów, 2592 kg. towaru i 133 kg. listów.

Próby nad wydobyciem storpedowanej „Lusitanii".

Lyon (PAT). Radio. Według depeszy z Londynu do „Petit Parisien", okręt „Lusitania", który został zatopiony przez niemiecki krążownik dnia 7 maja 1915 r., znajduje się na południe od Irlandyi, w głębokości mniej więcej 78 metrów. Wydobycie tego okrętu jest bardzo trudne. Prace nad stwierdzeniem, czy wydobycie jest wogóle możliwe, potrwają kilka miesięcy.

Chwila bieżąca.

Kalendarzyk.

Św. Jana Nepomucyna

Wschód słońca 3·58

Zachód słońca 8·20

Długość dnia 15·40

Niedziela 16 Maja

TEATR IM. JUL. SŁOWACKIEGO

Niedziela popoł.: „Ponad śnieg"
Wieczór: „Pan poseł".
Poniedziałek: „Lilla Weneda".
Wtorek: „Pan poseł"
Środa: „Nawrócenie kapitana Brassbounda".

TEATR „BAGATELA".

Niedziela popoł.: „Twarz i maska".
Wieczór: „Zakochani"
Poniedziałek: „Jastrząb".
Wtorek: „Zakochani".
Środa: „Jastrząb".

TEATR POWSZECHNY.

Niedziela popoł.: „Krakowiacy i górale".
Wieczór: „Miłostki wojskowe".
Poniedziałek: „Miłostki wojskowe".
Wtorek: „Miłostki wojskowe".
Środa: „Miłostki wojskowe".

OPERETKA W NOWOŚCIACH.

Niedziela popoł.: „Sybilla".
Wieczór: „Targ na dziewczęta".
Poniedziaełk: „Sybilla".
Wtorek: „Sybilla".
Środa: „Generał huzarów".

Dalsza oszczercza kampania N-D przeciw A. Lednickiemu i jej fiasco.

Nasz warszawski korespondent (M) donosi telefonem:

Kampania podjęta przez narodową demokracyę przeciw Aleksandrowi Lednickiemu znalazła dziś znów echo w prasie. W odpowiedzi na opublikowany w „Gazecie Warszawskiej" list rosyjskiego ministra Tereszczenki, który miał wykazać jakoby Lednicki dążył rzekomo w roku 1917 do zawarcia pokoju oddzielnego między państwami centralnemi a Rosyą, „Kuryer Poranny" wydrukował trzy listy byłego dyktatora Rosyi Kiereńskiego, rosyjskiego posła przy Watykanie Łysakowskiego i hr. Wojciecha Rostworowskiego. Z listów tych wynika, że Lednicki był przeciwnikiem oddzielnego pokoju. Pan Lednicki ogłosiwszy te dokumenty zaznacza, że odpowiedź na oszczerstwa narodowej demokracyi da sprawiedliwy wyrok sądu, przed który „Gazeta Warszawska" została pozwana.

Rewia wojsk polskich w Kijowie.

Z Warszawy donoszą: Z relacyi kijowskich, przesyłanych przez korespond. wojennych, zasługuje na uwagę wrażenie, jakie w samym Kijowie wywołało zajęcie tego miasta przez wojska polskie. Otóż należy stwierdzić, że przygnębienie wywołane przez rządy bolszewyczajki długo czaiło się w zaułkach Kijowa. Bano się powrotu bolszewików i rzezi z ich strony. Ale na to nerwowe podniecenie generał Rydz-Śmigły znalazł radę. Urządził rewię, pokazał nasze siły. Wyległszy na ulice miasta mieszkańcy Kijowa widzieli jak w przeciągu czterech godzin przed generałem Śmigłym, otoczonym sztabem młodych oficerów, szły brawurowe pułki legionowe, pułkownika Bieriackiego, Podhalanie, dywizye poznańskie, niegdyś niemal wyćwiczeni na mustrze francuskiej Hallerczycy, szły kompanie marynarzy lotników, całe pułki karabinów maszynowych, artyleryi polowej, ciężkiej ciężkiszej. Zupełnie inaczej zrozumiano posunięcie się wojsk polskich aż po Dniepr. Wrażenie wywołało na ludności ukraińskiej pojawienie się doskonale prezentującej się dywizyi ukraińskiej Udowiczenki, za którą postępowały oddziały ochotników ukraińskich jeszcze bez mundurów.

Polska flota wojenna w oświetleniu gazety wiedeńskiej.

(l.) „Neues Wiener Journal" podaje w swym prywatnym telegramie z Berlina następującą wiadomość: „Dwa tysiące polskich marynarzy jedzie do Poli, dawnego austro-węgierskiego portu wojennego, aby z austryackiego spadku stworzyć polską flotylę wojenną, składającą się z liczniejszych łodzi torpedowych i krążowników. Polskiej marynarce brak jeszcze tylko... wojennego portu!

W taki to cyniczny sposób prasa niemiecka urąga nowo organizującej się wojennej flocie polskiej!

Oświadczenie cechu rzeźników i masarzy w Krakowie.

[illegible]

Intendantura Okręgu Generał. w Krakowie.

[illegible]

Zapotrzebowanie personalu do wojskowej kontroli rachunkowej.

[illegible]

Głosy publiczne.

Panom Jonowi i Stanisławowi Sataleckim w odpowiedzi.

[illegible]

Ruch giełdowy.

SPRAWOZDANIE TYGODNIOWE BIURA GIEŁDOWEGO W KRAKOWIE.

Kraków, 16 maja.

[illegible]

CENNIK KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ Z DNIA 15 MAJA.

Waluty. Marki niemieckie po 100 ofiar. 560, ...marki niemieckie po 1000 ofiar. 600, ...transakc. 630—... 500 rubli ofiar. 355, żąd. 370, transakc. 367—365. Ruble carskie ... transakc. 342—343. ... 85. Dolary (po 100, 50, 20, 10) ofiar. 290, żąd. 310, transakc. 287—284½. ...

Dewizy. Wiedeń transakc. ... Berlin transakc. 633—625. Praga transakc. 575—585. Medjolan transakc. 1550.

Akcye bankowe. Polski Bank przemysłowy ofiar. 640, żąd. 680. Bank hipoteczny ofiar. 680. Bank małopolski ofiar. 625, żąd. 650. Ziemski Bank kredytowy ofiar. 340, żąd. 380. Powszechny Bank ...

Akcye Tow. handl. i przem. P. T. H. H. ... ofiar. 550, żąd. 610, transakc. 575. Handl. S. A. „Impex" ofiar. 400, żąd. 440. ... ofiar. 2200, żąd. 2300. ... ofiar. 2900, żąd. 3150. Siersza ofiar. 2000, żąd. 2100. ... ofiar. 4600, żąd. 4800, transakc. 4650—4700.

GIEŁDA LWOWSKA.

Lwów, 15 maja.

Przewidywane dalsze osłabienie kursu zjście ...

[illegible]

dewiz na Berlin 405, dalszy 422'50, końcowy 417'50 marek polskich.

Spadek kursu dolarów wynosi więc w stosunku do wczorajszego kursu 17 punktów, zaś do najwyższego kursu z 12 b. m. 95 punktów.

Marki niemieckie zrównały się w kursie z dewizą na Berlin. Dolary spadły o kilka punktów, natomiast dewiza na Londyn spadła o 40 punktów, wykazując kurs końcowy 890.

Leje rumuńskie nieco silniejsze, franki na razie bez zmiany, tylko dewiza na Pragę idzie w górę.

CEDUŁA KURSOWA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ Z DNIA 14 MAJA (dodatkowo).

Warszawa, 15 maja.

Ruble carskie setki płacono wczoraj 245 do 246, piątki [illegible], duńskie tysiączki 5[illegible]—52[illegible]0, franki francuskie 13'40—13'63, szterlingi 850—885'50, dolary Stanów Zjednoczonych 200'50—200—201'50, kanadyjskie 157'50—156, marki niemieckie 445—435. Akcye bankowe: Bank handlowy 2900—3000—2950. Bank wschodni 2400, 2600—2500. Bank międzynarodowy 1500—1600. Lilpop 5000—5050, Rudzki 3900, 4000, 3900. Warszawska fabryka cukru 6900—7000. Firley 2400—2450.

CEDUŁA KURSOWA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ Z DNIA 15 MAJA.

Papiery wart. 6% obligacye miasta Warszawy z roku 1915/16 wartość kuponu 15'84, transakc. —, żądano 226, poszukiwano 214. 6% obligacye miasta Warszawy z roku 1917 po 100 marek wartość kuponu 23'0, transakc. —, żąd. 103, poszukiwano 100. 5% Banku Ziemiańskiego wartość kuponu 0,56'5, transakc. —, 103'50, 100, 103'75, żądano 105, poszukiwano 99. 4 i pół proc. ziemskie wartość kuponu 3,57'1, transakc. 207'50—206, żądają 213, poszukiwano 203. 4% ziemiańskie, wartość kuponu 3,17'5, transakc. —, żądano —, poszukiwano —. 5% miasta Warszawy wartość kuponu 12'31, transakc. —, żądano [illegible], poszukiwano [illegible]. 4 i pół proc. miasta Warszawy wartość kuponu 1,00, transakcye —, żądano 219, poszukiwano 208. 5% miasta Łodzi wartość kuponu —, transakc. 198, żądano —, poszukiwano —. 4 i pół proc. miasta Łodzi wartość kuponu —, transakc. 188, żądano —, poszukiwano —. Waluty: ruble carskie setki 230—234, pięćsetki 251—237 do 242. Duńskie setki 54—53'50. Franki francuskie 13'00—13,65. Funty szterlingi 815—800. Dolary Stanów Zjednoczonych 201—193—198. Marki niemieckie w tysiączkach i setkach 400—410. Czeki na Paryż 13'50—13'85. Szwajcarya 37'50—38. Londyn 880—890. Nowy Jork 201—205. Medyolan 11'25. Berlin 405—422 i pół — 417 i pół.

ZOSIE ZABRAŁY WSZYSTKIE KWIATY I CUKIERKI. (m. s.) W mieście naszem urządzono wczoraj istny pogrom na kwiaty i cukierki, bo prawie każdy zna jakąś Zosię, Zochę czy Zonię, której pragnie w dniu imienin dać dowód swej pamięci. Z kwiaciarni znikły wszystkie koszyki, wazony, wiązanki z Rzymu sprowadzone, doszczętnie kwiecie polne i ogrodowe, a ktoby chciał kupić cukierków, [illegible] cukierki chrupały w białych ząbkach Zosie, Zośki i Zosieńki, a wonne różnobarwne bogactwo gwoździków, konwalii, fiołków, irysów, bratków, niezapominajek, gloksynii zdobiło mieszkania mniej lub więcej uroczych solenizantek.

PRZYJAZD P. MINISTRA APROWIZACYI. Jak się dowiadujemy, minister aprowizacyi p. Śliwiński z kilkoma urzędnikami swego resortu przyjeżdża do Krakowa we czwartek 20-go bm. rano. P. minister zbada stosunki aprowizacyi miasta i odbędzie szereg konferencyi z fachowymi czynnikami krakowskimi, poczem zbada stosunki aprowizacyjne Wieliczki i zagłębia krakowskiego. Następnie wyjedzie do obszaru cieszyńskiego, poczem uda się do Lwowa w dalszej inspekcyjnej podróży po Małopolsce.

ZMIANA LOKALÓW BIUROWYCH MAGISTRATU. Na pomieszczenie lokalu oddziału zasiłków wojskowych wydziału V a) Magistratu (mieszczącego się obecnie na I. p. realności L. 61 przy ul. Grodzkiej) przeznaczono dwie ubikacye Nr. 39 i 38 na II. p. w skrzydle podwórzowem budynku magistratu. Opróżnione zaś przez wydział zasiłków ubikacye przy ul. Grodzkiej 61. przeznaczono na umieszczenie biur komisyi szacunkowej.

Z MUZEUM NARODOWEGO. Na własność starożytności w Muzeum im. E. Czapskiego, przybył słynny róg wielicki, darowany przez Zygmunta Starego górnikom wielickim, a nadto wystawione zabytki cechu krawieckiego, między nimi majolikowy dzban z 18-go wieku z wizerunkiem św. Floryana, prawdopodobnie krakowskiej roboty dotąd prawie nieznany.

ZARZĄD CYWILNY ZIEM WOŁYNIA I FRONTU PODOLSKIEGO komunikuje: Praca Departamentu Oświecenia Publicznego Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego od 1 lutego do 30 kwietnia br. przedstawia się następująco. Budżet dla Okręgu Wołyńskiego ustalono na sumę 6,939,606 marek; dla tworzącego się dopiero Okręgu Podolskiego (powiaty Kamieniecki i Płoskirowski) na sumę 3.002,888 Mk. W 11 powiatach Wołynia zorganizowano dotychczas szkół powszechnych 655 (389 polskich, 266 niepolskich). Utrzymanie tego szkolnictwa powszechnego [illegible] Mk. W tej organizacyi znajdują się dwa polskie seminarya nauczycielskie (w Krzemieńcu i Włodzimierzu) oraz [illegible] Krzemieniecki.

WYDZIAŁ WYKONAWCZY Kongregacyi Kupieckiej stoł. król. m. Krakowa wzywa ogół PT. Kupców, by zamierzone subskrypcye na polską pożyczkę państwową dokonywali wyłącznie w Sekretaryacie Kongregacyi Kupieckiej plac Maryacki L. 7, gdzie codziennie od godziny 8 do 5 popoł. z wyjątkiem niedziel i świąt urzęduje stale Wydział Wykonawczy, przeprowadza subskrypcye i udziela w tej sprawie wszelkich informacyi i wyjaśnień. Za Wydział Wykonawczy: dr Leopold Macharski, Zygmunt Simakowski, Bolesław Wiśniejski.

(T) PRZYJAZD DELEGACYI PLEBISCYTOWEJ ZE SPISZA I ORAWY. Wczoraj o godzinie 10 wieczór przybywa do Krakowa Komitet wraz z delegacyą ze Spisza i północnej Orawy w liczbie 85 osób. Wycieczka zwiedzi osobliwości miasta, a dziś wieczorem o godzinie 7.30 odbędzie się w refektarzu OO. Franciszkanów uroczysta wieczornica. We wtorek wycieczka uda się do Wieliczki dla zwiedzenia salin, a we środę do Częstochowy.

Z TEATRU BAGATELA. Dzisiaj w „Bagateli" dwa odbędą się widowiska oprócz koncertu, który rozpocznie się o godz. 11.30 przedpoł. Chiarellego „Twarz i maska" powtórzoną będzie dzisiaj popołudniu — wieczorem wystawiony będzie „Zaczarowany" [illegible] widowisk. Jutro po raz dziewiąty w tym sezonie „Jastrząb" Croisetta. Próby z „Panią prezesową" dobiegają końca. Będzie to ostatnia premiera przed „Panem posłem", w którym rozpocznie serię występów niezastąpiony Mieczysław Frenkiel.

MATCH FOOTBALLOWY. W niedzielę dnia 16 m. odbędzie się o godz. 4 popoł. w koszarach gen. Bema przy ul. Rakowickiej L. 29 match footballowy między drużynami: 6 p. a. c. i Dyonu lotniczego. Podczas zawodów przygrywać będzie orkiestra 2. Dyonu lotniczego. Bufet na miejscu. Wstęp [illegible] dla [illegible] nych 3 Mk. Czysty dochód przeznaczony na rzecz Uniwersytetu Jagiellońskiego.

(T) UJĘCIE GROŹNYCH WŁAMYWACZY. Przed kilku dniami donosiliśmy, że do filii chemicznej pralni „Tęcza" przy ulicy Sebastyana l. 10, włamali się złodzieje i skradli tam większą ilość garderoby i bielizny pozostawionej do prania i czyszczenia. Wczoraj tutejszej policyi udało się ująć dwu sprawców tego włamania, a znanych bandytów Józefa Dudulaka l. 25 i Franciszka Schneefllera l. 24. Odebrano im część skradzionych rzeczy.

(T) UJĘCIE FAŁSZERKI CZESKICH STEMPLI. Wczoraj ujęła tutejsza policya niejaką Taube Gertler, poszukiwaną przez tamtejsze władze z powodu fałszerstwa marek stemplowych czeskich. Aresztowana przeczy wszystkiemu.

(T) JAK ZŁODZIEJE ZWRACAJĄ SKRADZIONE DOKUMENTA. Główny urząd pocztowy przesłał tutejszej policyi wielką ilość legitymacyi i dokumentów osobistych znalezionych w skrzynkach pocztowych, które wrzucali tam złodzieje po dokonanych włamaniach, aby przynajmniej w ten sposób „ulżyć" swemu sumieniu. Dokumenty te są do odebrania w dyrekcyi policyi przy ul. Zacisze.

(T) OTRUCIE. Wczoraj wezwano Pogotowie do Anny [illegible] zamieszkałej przy ul. Felicyanek L. 23, która otruła się [illegible] powodem [illegible] samobójstwa [illegible] w [illegible] się samobójczyni.

(T) ... ZŁODZIEJE ... SKÓREK. Ignacy Goldberger l. 24, Bernard Hillinger l. 15 Józef Kleinberg l. [illegible] złodziejską i dopuszczali się [illegible] kradzieży skórek króliczych w sklepie firmy Reisnera przy ul. Józefa L. 31. Szkodę którą wyrządzili można liczyć na kilkadziesiąt tysięcy marek.

SŁOWACKIE OPALE. (m. s.) „Narodni Listy" donoszą, że w Słowacyi znajdują się wielkie pokłady opali. Słowackie opale przewyższają podobno blaskiem i pięknością opale australijskie i meksykańskie. Pokłady te znajdują się w południowo zachodniej części komitatów Saros niedaleko Kaszawy i Eperjes. Czesi oczywiście te skarby uważają już za swoje nie pytając o zdanie prawych posiadaczy, Słowaków.

ILUSTROWANY PRZEGLĄD TEATRALNY przynosi na tytułowej stronie podobiznę ulubieńca publiczności artysty teatru „Bagatela" p. Fritschego. Sylwetkę tego utalentowanego artysty skreślił p. Kazimierz Gaweł. Artykuł Wójcickiego „O dziejach polskiej operetki" felieton muzyczny Jellenty, „kapitalne zadanie domowe Stefcia Nowińskiego", recenzye z warszawskich i krakowskich [illegible] teatralnych, korespondencya o teatrze w Mińsku i kronika [illegible].

„SZTUKA DZIECKA". Otwarcie I. Ogólnej Wystawy „Sztuka Dziecka" odbędzie się w dn. 15 bm. o godz. 12.30 w południe w Warszawie. Otwarcia dokona wiceprezes sztuki i kultury [illegible]. Wystawa mieścić się będzie w gmachu Wydziału architektury politechniki warszawskiej (Koszykowa 55). Dla publiczności wystawa dostępna będzie codziennie od 12 do 6 popoł.

Kronika gospodarcza.

(z) **RUCH NA RYNKU NASION BURACZANYCH.** Według informacyi [illegible] Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie hodowcy nasion buraków cukrowych mieli pozwolenie na wywóz 20 proc. [illegible] produkcyi nasion do dnia 1 lutego b. r., zaś 80 proc. miało zaspokoić potrzeby rynku wewnętrznego. Odnośnie do cen można zaznaczyć, że na rynku wewn. płacono 150 mk. za 50 kg., cena wywozowa wahała się w granicach od 1800 do 2400 marek. W roku ubiegłym wywieziono za granicę około 800 cetnarów metrycznych nasion buraków cukrowych, wyprodukowanych w kraju [illegible] ilość nasion [illegible] na kresach wschodnich [illegible] bieżący będzie [illegible] produkcye tych nasion na rok ubiegły.

(T) WAŻNE PRZEPISY CO DO OBROTU TOWAROWEGO ZE ŚLĄSKIEM. Ministerstwo skarbu komunikuje: Międzynarodowa Komisya plebiscytowa w Cieszynie postanowiła rozporządzeniem z dn. 23 marca b. r., iż od 12. 4. przywóz towarów ze wszystkich krajów do obszaru plebiscytowego jest wolny od cła. Celem ochrony państwa Polskiego od napływu towarów nieocłonych ustanowiono między Śląskiem a Małopolską linię celną. Państwo polskie zgodziło niektóre przepisy obowiązujące co do ruchu towarów przez graniczną linię celną oraz nadało obszarowi miasta Białej aż do ukończenia plebiscytu prawa okręgu wolnego pod względem celnym. W ogólnych zarysach sprawa przywozu towarów Śląska Cieszyńskiego do Polski i naodwrót przedstawia się jak następuje: 1) Przywóz towarów wyrobionych na obszarze plebiscytowym Śląska Ciesz. jest wolny od cła. Towary te muszą jednak mieć świadectwa pochodzenia (certificat d'origine) i podlegają opłatom spożywczym względnie monopolowym obowiązującym na obszarze Państwa Polskiego. Towary te z wyjątkiem takich jak spirytus, sacharyna, mogą być sprowadzane bez pozwoleń Państwowej Komisyi Przywozu i Wywozu. 2) Towary wyrobione poza obszarem plebiscytowym Śląska Ciesz. podlegają opłatom celnym i muszą mieć pozwolenie przywozu. 3) Niektóre towary muszą na mocy rozporządzenia Komisyi plebiscytowej być przy wywozie do Polski lub Czechosłowacyi zaopatrzone pozwoleniem wywozu polskiego wzgl. czeskiego Urzędu Przywozu i Wywozu w Cieszynie. Należą tu, towary spożywcze, drzewo, gips, wapno, kaolin, surowa ropa i produkty naftowe, papa, papier, skóry, cement, cegły, naczynia blaszane, kruszce szlachetne, wyroby tekstylne, żelazne i metalowe wyroby chemiczne, soda i t. d. 4) Wywóz towarów z Polski na Śląsk podlega ograniczeniom, obowiązującym na obszarze Państwa Polskiego. W szczególności nie wolno wywozić złota i srebra oraz towarów luksusowych. 5) Dla ruchu granicznego mieszkańców sąsiadujących powiatów wprowadzono daleko idące ulgi. 6) Ruch towarów może się odbywać tylko na drogach uznanych za celne. Do urzędów celnych w Dziedzicach, Bielsku i Białej należy kierować wszystkie towary celem przeprowadzenia postępowania kontrolnego wzgl. oclenia. Punkt następny zawiera postanowienia szczegółowe co do ruchu w obszarze miasta Białej. W sprawie obrotu walutami wydano przepisy orzekające, że nie wolno ze Śląska przywozić waluty koronowej niestemplowanej [illegible] ponad 500 K wzgl. 200 rb. Wywozić z Polski [illegible] wolno [illegible] 1000 mk. [illegible] jednorazowo a 3000 mk. w jednym miesiącu. Bliższe szczegóły znajdują się w [illegible] z d. [illegible] maja. Informacyi udzielają Dyrekcye skarbowe w Krakowie i Wadowicach, [illegible] oraz Izby handlowe i Przemysłowe w Krakowie i w Białej.

O ulgi dla nowobudowanych domów mieszkalnych

Zmiany w ustawie o ochronie lokatorów. — Rząd przystępuje do budowy gmachów państwowych. — Ustawa o przywróceniu praw Unitom.

Warszawa (PAT) Komisya prawnicza odbyła posiedzenie w sprawie ustawy o ulgach dla nowych domów mieszkalnych. Min. sprawiedliwości złożył oswiadczenie, że rząd wniósł już **projekt ustawy zmieniającej dotychczasową ustawę o ochronie lokatorów**. W projekcie tym przewidziane jest **uwolnienie od rekwizycyi na rzecz osób** prawnych **państwowych i wojskowych tych domów nowych, które od pierwszego lipca 1920 roku powstaną.** Nadto przewiduje projekt ochronę prawną tych nowych domów od działania ustawy o ochronie lokatorów. W następstwie tego **czynsze nowych domów mogą być dorowolnie przez strony umawiane, a nadto lokatorzy domów, zakupionych przez rząd nie będą mogli być wyrzucani jak dotąd.** Szef sekcyi w Ministerstwie skarbu dr **Birgfelzer** złożył oświadczenie, że **tylko w Małopolsce istnieje tak** wielkie **obciążenie podatkowe właścicieli nieruchomości miejskiej.** W byłej Kongresówce wynosi 6 procent dochodów netto zaś w dzielnicy pruskiej podatek od domów jest dosyć niski. Ministerstwo skarbu ma gotowy projekt ustawy, w myśl której wszelkie podatki od nieruchomości miejskiej będą przekazane miastom na pokrycie ich wydatków, a dodatkowe podatki od 1 stycznia 1920 mają być w myśl tego projektu miastu zwrócone, ponadto rząd ma wrażenie, że uwolnienie nowych domów od podatków nie może wywrzeć **decydującego wpływu na rozszerzenie ruchu budowlanego.** Uchwalono na wniosek przewodniczącego komisyi upoważnić go, aby po zbadaniu już wniesionego projektu ustawy o ochronie lokatorów postawił na najbliższem posiedzeniu **sprawę uwolnienia nowych domów od obowiązku rekwizycyi i od ustawy o ochronie lokatorów.** Również **powzięto rezolucyę, ażeby przystąpić jak najrychlej do budowania w całem państwie budynków na cele państwowe, jak też do popierania wydatnego przedsiębiorców budowlanych.** W końcu rozpatrywano na komisyi ustawę o **przywrócenie praw Unitom podlaskim** i wyrażono przekonanie, że dla naprawienia krzywd i gwałtów, wyrządzonych im przez **rząd** rosyjski, dopuszczono **wywłaszczenie za ich krew** dotychczasowych **posiadaczy** ich **majątków**, którym rząd rosyjski ziemię Unitom oddawał.

Projekt przymusowej pożyczki.

Warszawa (PAT). Ministerstwo skarbu komunikuje: Ministerstwo skarbu ustaliło już zasady przyszłej pożyczki przymusowej, której pobór ma się rozpocząć natychmiast po zamknięciu subskrypcyi. Projekt ustawy o przygotowaniu pożyczki przymusowej będzie wniesiony w najbliższych dniach i zawiera następujące istotne postanowienia:

1) Pożyczka przymusowa będzie pożyczką rentową, to znaczy nie będzie określony termin, w którym państwo ma zwrócić płacony kapitał.

2) Oprocentowanie ma wynosić 3 od 100.

3) Do zapłacenia pożyczek będą pociągnięte zarówno osoby fizyczne, jak i wszelkie osoby prawne, trudniące się działalnością gospodarczą.

4) Obowiązek opłacania pożyczek ciąży na wszystkich, którzy albo mają majątek ruchomy albo nieruchomy, ponad 50 tysięcy marek, albo dochód roczny płacy wyższy od 25 tysięcy marek, a wreszcie prowadzą jakiekolwiek samoistne przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe.

5) Pożyczki rozdzielone będą w dwóch ratach. Rozdziału pierwszego dokonają władze skarbowe na podstawie już wymienionych podatków bezpośrednich, a ratę drugą rozdzielą specyalne komisye, uwzględniając stosunki wojenne, zbogacenie się w czasie wojny, rentowność przedsiębiorstwa i t. p. okoliczności.

6) Ostateczna suma pożyczki przymusowej będzie ustalona po zamknięciu subskrypcyi na pożyczkę obecną i która zmniejszy się automatycznie w miarę wyższego pokrycia tych pożyczek, zwłaszcza długoterminowej, która uwolni od pożyczki przymusowej.

Bandy czeskie urządzają pogrom inteligencyi polskiej w Orłowej.

Cieszyn (PAT). Dnia dzisiejszego zaczęły się zaburzenia w Orłowej. Bandy czeskie według z góry sporządzonych spisów łowiły polską inteligencyę w Orłowej. **Aresztowano wszystkich profesorów polskiego gimnazyum orłowskiego i nauczycieli szkół ludowych. W Orłowej aresztowano inżyniera Kiedronia, delegata rządu polskiego przy międzynarodowej komisyi węglowej w Morawskiej Ostrawie.** Dokładnego spisu aresztowanych jeszcze niema. Kilku Polaków zdołało uciec do Karwiny z narażeniem życia, gdyż Czesi strzelali za nimi. **Dąbrowę** i Orłowę bandy czeskie zamknęły, przypuszczając przez granicę tych gmin tylko za przepustkami czeskiemi.

Cieszyn (PAT). Wieczorem nadeszły tutaj niepokojące wiadomości o losie aresztowanych Polaków. Zostali umieszczeni w gmachu straży pożarnej w Orłowej. Tłum czeski wdarł się do strażnicy i wywlókł uwięzionych, znęcając się nad nimi w nieludzki sposób. Poważna obawa panuje o los inżyniera Kiedronia, którego zmasakrowano do nieprzytomności. Niewiadomo, czy w tej chwili on i inni jeszcze żyją. Z Orłowej donoszą pod wieczór, że tłum czeski oblega bursę polską. Z odsieczą poszły z Karwiny wojska francuskie.

Czesi chcą zbrojnie zająć Cieszyńskie!

Warszawa. (Telef. M.) Rozeszły się tu pogłoski, że w **niektórych kołach politycznych w Pradze kolportują zapalczywie projekt zbrojnej okupacyi Śląska Cieszyńskiego przez wojsko czesko-słowackie.** Czesi pragnęliby w ten sposób wykorzystać położenie na froncie wschodnim, gdzie wskutek ofenzywy naszej znajduje się poważna ilość naszego wojska. Łudzą się jednakże owe żywioły czeskie, że podobny projekt dałby się łatwo zrealizować. O tem też powinni pomyśleć rozważniejsi politycy czescy w Pradze.

Rząd czeski nie chce uznać niepodległości Ukrainy.

Konsternacya z powodu zbliżenia polsko-ukraińskiego.

Warszawa. (Telef. M.) Z relacyi otrzymanych z Pragi wynika, że uznanie niepodległości Ukrainy przez rząd polski wywołało w Czechach konsternacyę. **Rząd praski nie kryje się z tem, że niepodległości państwa ukraińskiego nie uzna.** Jeżeli się weźmie pod uwagę, krzykliwe głosy czeskie o miłości słowiańskiej i nie tak dawne podjudzanie przez nich Ukraińców galicyjkich przeciw Polsce natenczas nabierze się właściwego pojęcia o obecnem stanowisku rządu praskiego wobec uznania niepodległości Ukrainy.

Generał Rozwadowski wyjechał do Paryża.

Warszawa (tel. M.). Otrzymano tu wiadomość, że generał Rozwadowski, który bawił w Bukareszcie, celem nawiązania oficyalnych rokowań między Polską a Rumunią, udał się stamtąd do Paryża. **O ile wnioskować można z informacyi, otrzymanych tutaj, należy oczekiwać, że w najbliższych dniach konkretne rezultaty tych pertraktacyi dadzą się zauważyć.**

O węgiel górnośląski dla Polski.

Warszawa. (PAT) W zeszłym tygodniu **przyszło w Katowicach do porozumienia między przedstawicielami polskiego ministerstwa przemysłu i handlu a przedstawicielami górnośląskich firm węglowych w sprawie dostawy węgla dla Polski.** Punktem głównym jest, że przeniesiono obrachunek za węgiel z Berlina do Katowic. Cały kontyngent węgla górnośląskiego przyznanyPolsce będzie kupowaAł rząd polski, który ze swej strony będzie dawał zezwolenia na sprowadzenie tego węgla poszczególnym odbiorcom objęytm danym rozdziałem węgla. Zapłaty za węgiel, dostarczany prywatnym przedsiębiorcom uskuteczniane być mają bezpośrednio między tymi odbiorcami a dostawcami. Szczegółowe warunki umowy będą opracowane w najbliższym czasie.

Podrożenie węgla górnośląskiego.

Warszawa. (PAT) Ministerstwo przemysłu i handlu donosi: Ceny za węgiel górnośląski zostały ponownie podwyższone od dnia 1 kwietnia 1920 o 24 Mk. na tonie i wynoszą obecnie około 270 Mk. niemieckich za tonę na miejscu w kopalni.

Bolszewicy porozumiewają się z Niemcami.

Poznań (PAT). Po dłuższej przerwie polska stacya radiotelegraficzna przejęła dzisiaj rano depeszę iskrową z Moskwy do Koenigswusterhausen pod Berlinem, **w której komisarz ludowy dla spraw zagranicznych Cziczerin prosi niemieckiego ministra spraw zagranicznych o umożliwienie przedstawicielowi rządu sowietów w Berlinie otrzymania regularnego porozumienia z Moskwą,** zarazem Cziczerin donosi, że ratyfikacya układu rosyjsko-niemieckiego z dnia 19 marca jest niemożliwą z powodu nie otrzymania przez rząd sowietów całego jego tekstu.

Pogorszenie w stanie zdrowia Wilsona.

Paryż. (PAT) Hav. Z Waszyngtonu donoszą, iż stan zdrowia Wilsona znacznie się pogorszył. Według telegramu „Journala" lewe ramię Wilsona jest sparaliżowane.

Brak papieru gazetowego w Warszawie.

Warszawa. (Tel. M.) Z powodu głodu papierowego dzienniki warszawskie zmuszone zostały do ograniczenia wielkości ogłoszeń.

Obława na dezerterów.

Warszawa. (PAT) „Przegląd Wieczorny" donosi: Na zarządzenie ministeryum spraw wojskowych nocy onegdajszej dokonaną została w całem państwie olbrzymia obława na dezerterów i popisowych, uchylających się od poboru oraz osoby poszukiwane przez władze. W Warszawie obława dokonana była przez oddziały wojskowe przy współudziale żandarmeryi i policyi. Wynik obławy w Warszawie wykazuje ujętych 125 dezerterów, 325 popisowych uchylających.

Żydzi kopenhascy przeciw agitacyi antypolskiej zagranicą.

Warszawa (tel. M.). Niezwykle charakterystyczna wiadomość nadeszła tu z Kopenhagi. Formuje się tam mianowicie grupa notablów żydowskich, z profesorem kopenhagskim Simonsenem na czele, **która postawiła sobie za zadanie przeciwdziałanie agitacyi antypolskiej za granicą.** Plan ten wskazuje, że w zagranicznych sferach żydowskich nastąpiło otrzeźwienie, które **niewątpliwie korzystnie wpłynie na ułożenie się stosunków polsko-żydowskich w naszem państwie.**

Pamiętajmy o Polskim Czerwonym Krzyżu!

Sejm o sprawach gospodarczych i plebiscytowych.

Stan naszych salin. — Patryotyzm robotników salinarnych. — Żądania ich winny być spełnione. — Produkcya soli podwyższa się. — O obronę praw naszych na Sląsku.

Warszawa (tel. wł.) W uzupełnieniu wczorajszego sprawozdania sejmowego należy jeszcze podać szereg nader interesujących szczegółów:

Oto w czasie dyskusyi nad sprawą zaopatrzenia ludności w sól, sprawozdawca komisyi aprowizacyjnej, pos. ks. Starkiewicz stwierdza, że zapotrzebowanie miesięczne 34 milionów kilogramów soli możemy pokryć zaledwie 24 do 25 milionami kg. Następnie omawia przyczyny pozornego braku soli oraz korzyści, jakie wyniknęły z inwestycyi. Stwierdza, że **w salinach nie było ani jednego dnia strajku,** z wyjątkiem salin drohobyckich, gdzie strajk trwał przez dwa dni. Podnosi **patryotyzm górników salinarnych,** którzy jka n. p. w Wielkopolsce, żądali usunięcia administracyi niemieckiej, **a w Wieliczce opodatkowali się** dobrowolnie dla **cierpiących braci na Śląsku. Żąda dla robotników salinarnych poprawy warunków pracy, lepszego mieszkania i zadowolenia ich życzeń na polu aprowizacyjnem.** Omawia następnie sposób rozdziału soli, zaopatrzenie salin w węgle i wnosi w imieniu komisyi **rezolucyę, wzywającą rząd do uintenzywnienia i polepszenia wytwórczości soli, poprawy bytu i warunków pracy robotników salinarnych, rozdziału soli z udziałem czynnika samorządnego i społecznego pod ostateczną odpowiedzialnością rządu. Pełnego przydziału węgla dla salin i uzgodnienia zarządzeń dyrekcyi kolejowych wsprawie salin w Wielkopolsce.**

Minister przemysłu i handlu Olszowski omawiał inwestycyę, dokonane w salinach. Stwierdza, że

PRODUKCYA SOLI POWIĘKSZYŁA SIĘ OD CZASU OBJĘCIA SALIN PRZEZ RZĄD POLSKI Z 13.000 TON NA 21.000 ROCZNIE, TO JEST O 60 PROCENT,

podczas kiedy produkcya w całej Europie obniżyła się. Minister wyraża nadzieję, że z **końcem roku wydajność kopalń w Małopolsce pokryje zapotrzebowanie państwa, oraz że w przeciągu trzech lat podniesie się wydajność do 50.000 ton rocznie, co pozwoli na eksport za granicę. Umożliwienie wywozu soli jest bardzo ważne, zwłaszcza przez wzgląd na zapotrzebowanie tego artykułu na rynkach wschodnich.**

Dalszą dyskusyę nad tym przedmiotem — jak już wiadomo — odroczono.

Po obradach w wielu innych sprawach przystąpiono do dyskusyi nad wnioskiem nagłym w sprawie zarządzeń komisyi międzynarodowej na Śląsku. Uzasadniał nagłość wniosku **posel Buzek.** Przypomniał on, iż swego czasu **13.000 dzieci polskich i 540 nauczycieli polskich w Cieszyńskiem zaprotestowało strajkiem przeciwko rozporządzeniu międzysojuszniczej komisyi plebiscytowej, oddającej szkolnictwo polskie po naszej stronie linii demarkacyjnej pod władze czeskie.** Szkolnictwo polskie nawet na obszarze administrowanym przez Czechów podlegało polskiej komisyi szkolnej, którą obecnie komisya międzysojusznicza na tym obszarze zniosła. Czesi oświadczyli nauczycielom polskim, że każdy z nich dostanie ze skarbu czeskiego pewne wynagrodzenie za czas administracyi czeskiej, a mianowicie 25.000 koron czeskich, równych 80 tysiącom marek polskich.

NIE ZNALAZŁ SIĘ JEDNAK ANI JEDEN NAUCZYCIEL POLSKI, KTÓRYBY SIĘ DAŁ KUPIĆ CZECHOM

(okrzyki: Cześć!). **Nauczyciele i gminy chcą stawić temu zarządzeniu komisyi alianckiej bierny opór.** To rozporządzenie komisyi międzykoalicyjnej jest wyraźnem przesądzeniem orzeczenia najwyższej rady, komisya ta chce bowiem bez względu na wynik plebiscytu wydać obszar ten Czechom. **Na tego rodzaju politykę trzeba odpowiedzieć energicznie.** Cieszyńskie przechodziło kilka faz. Były chwile, kiedy było prawie dla nas stracone i zawsze ratował je oręż polski i męstwo żołnierza polskiego. Mowca przytacza noty alianckie z końca grudnia 1918 roku i ze stycznia 1919 roku, z których wynika, że **aljanci przyznali Czechom jako tymczasowe granice — granice Śląska austryackiego. Te granice tymczasowe pozostawały wszędzie dla Czechów granicami definitywnemi i podobnie byłoby się stało także i ze Śląskiem Cieszyńskim, gdyby nie bohaterstwo wojsk polskich.** Także w marcu 1919 roku, kiedy komisya przyznała Polsce ze Śląska Cieszyńskiego tylko powiat bialski, uratowały sytuacyę zwycięstwa pod Lwowem i zdobycie Wilna. **Obecnie mamy znów atut polityczny w zdobyciu Kijowa.**

Wniosek nagły wzywa ministerstwo spraw zagranicznych, aby zażądało natychmiastowego uchylenia **rozporządzenia, dotyczącego polskiej administracyi szkolnej na Śląsku i wzywa rząd, aby zażądał natychmiastowego zawieszenia tego rozporządzenia aż do decyzyi w tej sprawie przez radę najwyższą w Paryżu,** aby zapewnił nauczycielom w Księstwie Cieszyńskiem ochronę nabytych praw służbowych, bez względu na wynik plebiscytu, aby poczynił odpowiednie starania, celem ochrony naszych szkół przed nadużyciami władz czeskich i przed gwałtami ludności czeskiej, aby zapewnił nauczycielom i funkcyonaryuszom publicznym Śląska Cieszyńskiego korzyści materyalne i służbowe, jakie przysługują nauczycielom i funkcyonaryuszom w Rzeczypospolitej.

Sejm uchwalił jednomyślnie nagłość wniosku, poczem marszałek odesłał go do komisyi dla spraw zagranicznych.

Co z ochroną lokatorów?

Warszawa. (Telef. M.) Rada ministrów postanowiła pójść wł. realności w ten sposób na rękę, że oprócz podwyżki komornego wynoszącej 100 proc., **zamierza przerzucić na lokatorów ciężary podatkowe opłatą za wodę,** kanały itp.

Sprawa przedstawicielstwa polskiego w Spaa

Za dopuszczeniem Polski opowiadają się Francya i Włochy.

Warszawa (Tel. M.) Rząd polski nie ma dotychczas oficyalnej wiadomości o odroczeniu konferencyi w Spaa. **Mimo to ze sfer zbliżonych do państw ententy twierdzą, że nowy termin konferencyi w Spaa wyznaczono na dzień 20 czerwca. Ze strony polskiej poczynione zostały bardzo energiczne starania u przedstawicieli państw ententy celem uzyskania reprezentacyi państwa** polskiego w Spaa. W tej sprawie interweniował minister Patek u Milleranda i Campona, którzy obiecali solennie poprzeć życzliwie postulat polski. W tej sprawie działa także pos. Sapieha w Londynie i pos. Sobański w Brukseli. Pozatem rząd polski poczynił także odpowiednie kroki w poselstwie francuskiem, włoskiem i angielskiem w Warszawie oraz u przedstawiciela Japonii. **O ile wnioskować można to za zaproszeniem Polski na konferencyę w Spaa oświadczyły się Włochy i Francya, natomiast rząd japoński i angielski niezajęły jeszcze stanowiska.** Waszyngton nie jest w tej sprawie kompetentny albowiem nie bierze w konferencyi czynnego udziału.

Warszawa (Tel. M.) Minister Patek w wywiadzie z korespondentem paryskim „Gazety Warszawskiej" oświadczył, że **uważa udział Polski w konferencyi w Spaa za rzecz pierwszorzędnej wagi. W tym przedmiocie wystosowana została została nota do Rady najwyższej. W sprawie stosunku polskiego wolnego miasta Gdańska została również wystosowana nota do Rady najwyższej.** W nocie tej wskazano na położenie geograficzne, które w każdym wypadku zagraża bezpieczeństwu Polski a nie mniej na niekorzystne dla Polski stosunki panujące w mieście Gdańsku, albowiem **Berlin panuje jeszcze ciągle nad umysłami gdańskiej Rady stanu.** Polska domaga się aby umowa zawarta z komisarzem Ligi narodów Towerem została wykonan i to jak najprędzej.

Biura list plebiscytowych funkcyonują bez Polaków.

Olsztyn. (PAT) Dnia 22 bm. zostaną zamknięte listy upoważnionych do głosowania w plebiscycie na Warmii i na Mazurach. Głosowanie odbędzie się gminami. Ponieważ biuro informacyjne jako organizacya obejmująca wszystkich Polaków odmówiła udziału w pracach, które listy te sporządzają, z powodu, że komisya nie zarządziła jeszcze środków zabezpieczających równouprawnienie, oficerowie dystryktowi powołali na to miejsce Niemców. Biura et wobec tego funkcyonują bez udziału Polaków.

Roman Dmowski w Warszawie.

Warszawa (PAT). Pisma warszawskie donoszą: Minister pełnomocny Rzeczypospolitej polskiej w Paryżu, Maurycy hr. Zamojski i były delegat polski na konferencyę pokojową, Roman Dmowski, przybyli dziś do Warszawy.

Kościół dla skarbu polskiego.

Warszawa (PAT). „Kuryer Warszawski" donosi, że arcybiskup Kakowski wydał odezwę do duchowieństwa, aby najpóźniej do 1 czerwca nadesłano spis przedmiotów ze złota i srebra, rozróżniając przedmioty, posiadające wartość historyczną, artystyczną, naukową, oraz przedmioty, potrzebne koniecznie do sprawowania służby Bożej od przedmiotów zbędnych, bez których kościół obejść się może, a które mają być przeznaczone na zasilenie skarbu polskiego.

Nowy kierownik urzędu zaopatrzenia urzędników państwowych.

Lwów (tel. wł.). Kierownik małopolskiego Urzędu zaopatrzenia urzędników państwowych, p. Bartoszewski, podał się do dymisyi. Jego miejsce zajął p. Stanisław Łuniewski z Warszawy.

Ruda żelazna z Bośni dla Polski wzamian za węgle i koks.

Warszawa. (PAT) Ministerstwo przemysłu i handlu ogłasza: Nasze poselstwo w Belgradzie komunikuje, że przedstawiciel huty żelaznej w miejscowości Varisz w Bośni posiadającej kopalnię rudy żelaznej zwrócił się z propozycyą wysyłania tej rudy do Polski wzamian za koks i węgiel. Obecnie przedstawiciel huty wybiera się do Warszawy celem ostatecznego załatwienia sprawy.

Nasiona buraczane z Płoskirowa.

Warszawa (PAT). „Dziennik Powszechny" donosi: Kilku kupców z Płoskirowa zaofiarowało ministerstwu rolnictwa dostarczenie przeszło 7500 pudów nasion buraczanych. Transakcya ta dochodzi do skutku.

Pomyślne horoskopy żniw we Francyi.

Paryż. (PAT) Hav. Ogłoszono przypuszczalną statystykę zbiorów roku 1920. Urodzaje zapowiadają się bardzo dobre. Zbiór żyta przewidywany jest w ilości 60 milionów kwintalii.

Rozwiązanie federacyi pracy we Francyi.

Paryż. (Hav.) Rząd francuski rozwiązał w dniu 11 bm. federacye pracy, motywując to tem, że działalność federacyi była rewolucyjna.

Koleje francuskie mają być zreorganizowane.

Paryż. (PAT) Radio. Na najbliższem posiedzeniu izby przedłożony będzie projekt ustawy ministra pracy w sprawie reorganizacyi kolei. Najważniejsze punkty tej reorganizacyi są następujące: stworzenie najwyższej Rady kolejowej, składającej się z 40 członków, finansowa solidarność wszystkich sieci kolejowych oraz premie za wybitnie prowadzoną służbę, które mają przypaść w udziale w dwóch trzec. funkcyonaryuszom, w jedn. trzec. akcyonaryuszom.

Wrzenie w Irlandyi

Paryż. (PAT) Radio. Z Londynu donoszą, że Sinfeiniści odpowiedzieli na zarządzenia rządu w celu zgniecenia powstania natychmiast nowymi rozruchami. Celem ataków były urzędy w Belfast i Londonderry. W Dublinie zniszczono 50 posterunków żandarmeryi.

Japońskie banki w Essen.

Nauen. (PAT) Radio. Dziennik amerykańskich wojsk okupacyjnych „Amaroc" w Koblencyi podaje, ż japońskie banki osiedliły się w Essen. Pismo jest zdania, że Japończycy chcą wziąć udział finansowy i praktyczny w kierujących firmach amunicyjnych. Pertraktowali również z Kruppem. Tej ostatniej wiadomości zaprzeczono półurzędowo.

WILLA WALERÓWKA z wolnem mieszkaniem umeblowanem i ogrodem owocowym do sprzedania w Myślenicach za Rabą. Wiadomość u WP. Mrozińskiego. 1277

NAPRAWY PRIMUSÓW naczyń blaszanych, lodowni pokojowych i restauracyjnych dachów, dzwonków elektrycznych, w dociągów wykonywa najspieszniej i najtaniej **Wytwórnia przedmiotów metalowych Müller i Puchalski** Roboty i zlecenia przyjmuje Biuro miastowe Rynek gł. 7/8 w podworcu (dawne Biuro „Lot") lub Wytwórnia, ul. Czysta 14. 1255

Sieroty

po oficerze, Polnku, który poległ w wojnie światowej (matka zmarła w zeszłym miesiącu w szpitalu skutkiem wycieńczenia) zwracają się tą drogą do miłosierdzia i ofiarności czytelników. Łaskawe datki, które umożliwią sierotom przetrwanie najcięższych chwil po śmierci matki i dopomogą jednocześnie do kontynuowania nauki szkolnej, przyjmuje Admin. Gońca dla „Czworga sierót". 1244

KUPUJĘ FLASZKI z perfum i i wody kolońskiej. Płacę od 1—10 K. L. Korzeniowski, Kraków, Floryańska 22. 1267

BIURO TECHNICZNE DLA URZĄDZEŃ MECHANICZNYCH I ZDROWOTNYCH

Inż. WACŁAW GĄSIOR i Ska

W KRAKOWIE, UL. KARMELICKA 14.

DZIAŁ I. PROJEKTUJĄ I WYKONUJĄ: OGRZEWANIA CENTRALNE WSZELKICH SYSTEMÓW ORAZ WODOCIĄGI, GAZOCIĄGI, SUSZNIE, PRALNIE I T. P.

DZIAŁ II. DOSTARCZAJĄ: SILNIKÓW I WSZELKICH MASZYN DLA CEGIELŃ, FABRYK DACHÓWEK CEMENTOWYCH, BETONIARŃ, WAPIENNIKÓW, KAMIENIOŁOMÓW GIPSIARŃ I T. P. 1181

DZIAŁ III. DOSTARCZAJĄ: MASZYN, APARATÓW I ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH I BUDOWLANYCH DLA RÓŻNYCH GAŁĘZI PRZEMYSŁU

Ważne dla Kupców i Kółek rolniczych.

Świeży transport nadszedł!

Płócienka, zefiry kolorowe i t. d. Pończochy damskie i dziecinne czarne i białe oraz różne przybory do szycia.

Sprzedaż li tylko hurtowna. 447

F. Wojas, Kraków, Łobzowska 12.

HURTOWNY SKŁAD

POD FIRMĄ

M. KRÓL i S. RODAKOWSKI

W KRAKOWIE, JAGIELLOŃSKA 9

POLECA PT. KUPCOM I KÓŁKOM ROLNICZYM:

Pończochy, Skarpetki, Rękawiczki, Zefiry, Płótna, Szertyngi, Nici, Bawełnę, Przędzę itp. artykuły.

KAZDEGO TYGODNIA NOWE TRANSPORTY TOWARÓW. 1023

Zakład kąpielowy w Krynicy

zostaje otwarty z dniem 15 maja b. r.

Czas trwania I. sezonu od 15 maja do 30 czerwca, II. sezonu od 1 lipca do końca sierpnia, III. sezonu od 1 września do 10 października.

Ze względu na powtarzające się corocznie przepełnienie w głównym sezonie wskazany jest przyjazd na I. lub III. sezon, co wpłynie korzystnie na pomieszczenie P. T. Kuracyuszów i na nabywanie biletów kąpielowych.

CENY:

Kąpieli mineralnych wynoszą w I. i III. sezonie od 8—14 mk.
„ „ „ II. sezonie od 12—20 mk.
„ **borowinowych** „ I. i III. sezonie od 18—26 mk.
„ „ „ II. sezonie od 26—38 mk.
Częściowych kąpieli borowinowych 12 mk.
Okładów borowinowych 7 mk.
Procedur hydropatycznych od 8—14 mk. 1217

PANIENKI nzdolnionej w ekspedycyi do sklepu galanteryjno-drobiazgowego poszukuje **Wiesław Szajdakowski i Sp. Szczepańska 11.** 1270

PANTOFLE czarne, nowe Nr. 38, buciki damskie używane Nr. 33, wierzchy żółte grube na męskie buciki zaraz do sprzedania. Wiadomość ul. Szlak 34 parter, drugie drzwi na lewo. 1245

Obiady domowe 1263
z 3-ch dań 10 mar.
Kraków, Gołębia 16, I p.

MECHANIK SPECYALISTA wykonuje wzorowo wszelkie roboty elektro-mechaniczne Reformack. 1, I p. 1248

Żądajcie tylko najlepszego mydła toaletowego przetłuszczonego

„SPEIK" 1179

Z FABRYKI „MAGNOLIA"

oraz mydła toaletowe: „Liliowe mleczne", „Ewa", „Magnolia", „Perfumeryjne", „Kosmos-Magnolia", zawieraj. 80% tłuszczu, pastę do zębów marka „Ewa", pastę do podłóg marka „Ewa".

Reprezentacya na Małopolskę i Śląsk Cieszyński:

A. J. Lewiński, Kraków, Starowiślna 35.

ŚLUSARZY, TOKARZY MAGAZYNIERA

POSZUKUJE

AUSTRO-DAIMLER Akc. Tow. Motor.

GŁÓWNE BIURO SPRZEDAŻY

Kraków, ul. św. Gertrudy 2.

SALETRĘ, „CONSERVOL"

do konserwowania jaj, najlepszą farbkę w płynie do bielizny, knoty do lamp, szczotki ryżowe, kalafonię, farbę do farbowania materyi „Perkun" poleca 1222

T. MĘŻYK, KRAKÓW, Plac Szczepański 8.

POLSKA ODBUDOWA

Biuro sprzedaży maszyn i artykułów techniczn. w Krakowie, ulica Rakowicka L. 11 a

poleca do natychmiastowej dostawy większą ilość:
pasów oryg. ang. z sierści wielbłądziej,
„**Reddaway**" od 1:1—305 mm. szerokości,
pasów skórzanych chromowych oryg. franc. od 60—150 mm.
pasów skórzanych blankow. zagran. od 55 -200 mm. szer.
pasów „Balata" oryg. Lincona od 100—147 mm. 1278

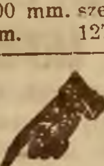
FIAT

Omnibusy 32-osobowe
Wozy ciężarowe $3\frac{1}{2}$ tony
Wozy ciężarowe $1\frac{1}{2}$ tony
Osobowe.

Wozy nowe wprost z fabryki w Torynie dostarcza natychmiast

„ESHAPE" 916

Kraków, Pijarska 4, telefon 3476.

Ubrania

z własnych, w wielkim wyborze materyałów, jakoteż z powierzonych wykonują po cenach możliwie przystępnych

firma

Hojtasz i Wołkowicz

Kraków, Podwale 5.

Telefon 3346. 773

BANK ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

ODDZIAŁ KRAKOWSKI

RYNEK GŁÓWNY 19

ZAKŁAD CENTRALNY W POZNANIU. ODDZIAŁY: Bydgoszcz, Gdańsk, Toruń, Grudziądz, Piotrków, Lublin, Radom, Warszawa, Kraków.

PRZYJMUJE ZAPISY NA

5% Polską Pożyczkę Państwową

w godzinach kasowych od godz. 9—1 popołudniu. 1169

ZAŁATWIA WSZELKIE TRANSAKCYE BANKOWE, PRZYJMUJE WKŁADKI I UDZIELA

POŻYCZEK NA DOGODNYCH WARUNKACH.

ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY

PIOTRA PAŁKI

w Krakowie, ul. św. Marka 19, róg ul. Floryańskiej 26

podejmuje się wszelkich robót w zakres zawodu wchodzących, tak nowych całkowitych urządzeń od najskromniejszych do najwykwintniejszych jakoteż przeróbki starych mebli, otoman, materacy i wszelkich innych dekoracyi tak w miejscu jak również i na prowincyi. 739

Kupuje także i płaci najwyższą cenę za stare materye jedwabne, jak brokaty, adamaszki i t. p.